

BURHAN FELEK

Faruk Nâfiz Çamlıbel

BİR büyük şair — haydi bir lâtilfe edelim — Mersin'e giderken, tersine gitti. Güney hat'ında çalışan bir posta vapurunda dinlenme seyahatinde iken ebedi dinlenmeyi tercih etti. Allah rahmet eyleye. Faruk Nafiz Beyi en azından elli sene evvel tanımıştım. Ateşli, kültürlü, duygulu bir şairdi. Zaman onun edebî kıymetini artırdı, fakat refahına ve sıhhatine yardım etti mi bilmem. Ama şair Faruk Nafiz hakkında yazı yazacakların ben en sonuncusu olmamalı mıyım? Çünkü; ben ne şairim, ne edip!

Ne var ki bu garip memlekette ölçüler ve ölçenler yer değiştirir, insanlar ve işler köşe kapmaca oynarlar. Ve kıymetler insafsız muhamminler elinde rezil olmasa da sefil olurlar. Onun içindir ki her şey ve herkes tesadüfe bağlıdır. Kaptandan başvekil, baytardan şair, göz hekiminde diplomat, şairden sefir, generalden teolog, padişahın pehlivan çıkar.

★

Faruk Nafiz'i tanıyalı 50 yıldan fazladır. Ben gençliğimde şairlerle düşüp kalktığım için şair zevkim vardır. Ama şair değilim. Yazıdan anlarım, fakat edip değilim. Ne var ki memlekette her parlak kıymet söndükçe ebedi «nur»un eksildiğini görüyor; buna üzülenler, üzülmeğe üstüne düşenler varsa ses çıkarmadıklarını, hattâ sağlıklarında bu «nur»ları teşvik etmedikleri, edecek «makam»lar yaratmadıklarını müşahede ediyor ve onlar söndükçe, ben bu sütunlarda sadece hayıflanıp duruyorum. Fazlasına gücüm yetmiyor.

Faruk Nafiz'e de ancak böyle yapıyorum. Büyük şairdi. Lâf şairi değil, duygu ve mazmun şairi idi; idi de ne yaptık bu adama? Bir kere dilini anlamaz, anlayamaz hale geldik. Kime hitabedecekti. Yapa yapa edebiyat hocası yaptık. Ben hocalık ettiğim için bilirim. O, bir zor, mihnetli, meşakkatli meslektir. Şair ise serâzâd ve nazlı bir yaratık hattâ yaratıcıdır. Ama neyleyelim ki; bu günkü deni dünyada kıymete değil, kuvvete para verirler ve bunun adına da bizde «maaş» denir. Ne demektir bu bilir misiniz? Bilemezsiniz. Çünkü biz size bunu öğretmedik. Arapçadır diye. Bu mânalı kelimeleri öğretmedik. Halbuki onların çoğu mânası anlaşılmasın diye yabancı dilde konmuş adlandı. «Maaş» laşeden gelir. Geçinme parası, yâni nafaka demektir. Biz şaire «nafaka» veririz. Ne ayıp şey!

Ne ise lâfı uzatmayalım.

Yeni nesiller lâikliği, cumhuriyetçiliği maddiyatçılık sandı. Ne kadar mânevî takdir vasıtası, yol yordamı varsa Osmanlılardan kalma diye hepsini sildi süpürdü. Yakınlara kadar. Yerine de birşey koymadı. Cumhuriyetin ellinci senesinde belki düşünürler diye umuda düştüm. Heykel dikip nutuk çekmeden, millete:

— Sen büyüsun, büyüsun! demekten başka bir şey yapmadılar. Kırıldım. Napolyon, Korsikalı bir topçu mülazımı, Fransa'da imparator oldu. Avrupa'yı kana boyadı. Moskova'ya kadar gitti. Bütün Avrupa kralıklarını akrabalarına verdi. Sonunda mağlûp oldu. İngilizlere esir düştü. Saint Hélène Adasına sürüldü. Orada öldü. Fransa'yı da kanının son damlasına kadar hacamat ve perişan etti. Gelgelelim. Sana, kanunlara, idareye yenilikler gelirdi. Akademiyi kurdu, nişanlar ihdas etti. İmparatorluk çoktaan kalktı. Fakat onun yaptığı eserleri Fransız ihtilâlî bile kaldırmadı.

Biz bir cihan zaferi kazandık, bir cihan husumetini yıkıktık, ama kendimize bir mâna veremedik. Geçenlerde «Türkiye Bilimsel Araştırma Derneği» bizim ilim adamlarımıza ödülleri verdi. Sevindim. Hiç değilse bunların kıymetleri mânâlı bir takdire kavuştu diye! Ama beşeri ilimleri, edebiyatçılarımızı, şairlerimizi kim takdir edecek. Vaktiyle yılın şairi seçilen Yahya Kemal'e 3500 lira para verdiklerini hatırladıkça, İstiklâl Madalyasına 350 lira aylık bağladığımızı gördükçe hâlâ insanlığın mânâsına varamadığımızı ne kadar üzülüyorum. Ve ne oluyor? Şair Bakî'nin:

«Kadrini sengi musallâda bilüp ey Baakıy

Durup el bağlayalar karşına yaran saf saf»

dediği gibi öldüğü zaman dostları, hattâ düşmanları insanın ardından gidiyor. Onu gömüyor ve rahat ediyor galiba! Ben her kaybettiğimiz kıymete iki türlü üzülürüm. Birisi, yerine yenisini koyamayacağımız endişesi, ikincisi onu hayatında lâyıkıyla takdir edemeyişimizin nedâmeti! Ama benim elimden ne gelir. Hâlâ Türkiye'de Atatürk heykellerine saldıranlara ceza veren kanun vardır. Hey heey!

Askerler, baktılar ki devletin bir şey yapacağı yok, kendi kendilerine madalyalar ihdas ettiler. Birbirlerine verip duruyorlar. Geçende bizim gazeteciler de buna bakarak 50 senelik, 25 senelik ve hâlâ çalışan gazetecilere Cumhuriyetin 50'nci yılı madalyası verdiler. Ama kendi kendilerine verdiler. Kimsenin haberi bile olmadı. Eğer Ecevit'in değişmeli dediği düzen bu «düzen»se ben de beraberim. Bu kadar maddecilikten ve mânasızlıktan öğreniyorum.

Faruk Nafiz Çamlıbel son yarım asrın en büyük şairlerinden biri idi. Ve bir emekli edebiyat hocası olarak yerini boşalttı gitti. Ne yaptık bu adama, ne yapabildik? Ve ne yapabılırdık?

Genç nesiller benim bu üzüntü ve acularıma seze bilse idi müteselli, hattâ ne kadar bahçiyar olurdu; bahçiyar olurduk. Ölülerimiz ve dirilerimizle!

